SILDA MITMEKULTUURILISELE ÕPPELE JA LUUA

Mitme põlvkonna õppeprogramm

Kasulikud asjad jäätmetest

Sisu

1. Sissejuhatus 2
2. Mitmepõlvilise õppeprogrammi eesmärk - kasulikud asjad jäätmetest. 3
2.2. Oodatav mõju vanemate mentoritele 3
2.3.Oodatav mõju eelkooliealistele 4
2.4. Tegevuse ulatus 4
3. MITMEPÕLVILISED TEGEVUSED 5
3.1. Mitmepõlviline tegevus Didaktiline tahvel 6in1 - DIDA 5 5
3.1.1.Mõtmepõlvilise tegevuse eesmärk 5
3.1.2. Valmistamine kirjeldus 5
3.1.3 Valmistamiseks vajalikud tooted ja materjalid 12
3.2. Mitmepõlviline tegevus Plastikpakendite ümbertöötlemine värviliseks väljaheiteks 21
3.2.1. Mitmepõlvilise tegevuse eesmärk 21
3.2.2. Valmistamise kirjeldus 21
3.2.3. Valmistamiseks vajalikud tooted ja materjalid 22
3.3. Mitmekesine tegevus Linnumajad ja linnusöödad, üksikud mesilahotellid 25
3.3.1. Mitmepõlvilise tegevuse eesmärk 25
3.3.2. Valmistamine kirjeldus 28
3.3.3.Valmistamiseks vajalikud tooted ja materjalid 31
3.4. Mitmepõlviline tegevus Laste käenukk 31
3.4.1. Mitmepõlvise tegevuse eesmärk 36
3.4.2. Valmistamine kirjeldus 36
3.4.4. Valmistamiseks vajalikud tooted ja materjalid 42
3.5. Mitmepõlviline tegevus Tualettpaberirulli tegelased 46
3.5.1. Mitmepõlvise tegevuse eesmärk 46
3.5.2. Valmistamine kirjeldus 46
3.5.3. Valmistamiseks vajalikud tooted ja materjalid

1. Sissejuhatus

Selles programmis tutvustatakse mitut põlvkonda hõlmavaid tegevusi eakatele ja eelkooliealistele lastele. Programm loodi Erasmus+ projekti "Sild mitmekultuurilisele õppimisele ja loomingule" raames. Programmis kirjeldatud mitmepõlviliste tegevuste üks ühiseid teemasid on kasulikud asjad jäätmetest. Selle mitmepõlvilise õppeprogrammi eesmärk on arendada laste ja säilitada eakate, käeliste ja vaimsete oskuste arendamist.

Programmi peamine sihtrühm on vanemmentorid. Programmi eesmärk on anda eakatele võimalus aktiivselt vananeda, juhendades neid mitmepõlvilistes tegevustes. Programmi mentorluse abil saavad eakad oma teadmisi ja oskusi edasi anda noorimatele põlvkondadele - eelkooliealistele. Samuti annab see programm eakatele võimaluse õppida didaktikat ja kasutada oma käelisi oskusi didaktika tegemisel. Traditsiooniline didaktika, mida kasutati vanemate lapsepõlves, on kohandatud tänapäeva lapsele vanemate teadmiste, oskuste ja väärtuste ülekandmise kaudu eelkooliealistele lastele.

Programmi tuleks rakendada vanemmentorite, koolieelsete õpetajate ja täiskasvanuhariduse töötajate koostöös. Seega arendab ja tugevdab see programm ka täiskasvanuhariduse pakkujate, eelkooliõpetajate ja vanemmentorite teadmisi, oskusi ja pädevusi - seda saab saavutada riikidevahelise erialase ja vastastikuse õppimise, ideede, tavade ja meetodite jagamise kaudu.

See mitmepõlviline õppeprogramm koosneb viiest mitmepõlvilisest õppetegevusest, mille on välja töötanud eri riikide projektipartnerid:

1. 6in1 - DIDA- didaktiline tahvel, mille on välja töötanud partner *Sloveeniast.*
   (Ljudska univerza Jesenice)
2. Taaskasutage plastkonteinerid värviliseks väljaheiteks - Küprose partneri poolt välja töötatud
   (LCEducational LTD)
3. Linnumajad ja linnusöödad, mesilaste hotell - välja töötatud partnerite poolt Horvaatiast.
   (Pučko otvoreno učilište Koprivnica ja Dječji vrtič Tratinčica)

4. Laste käenukk - välja töötatud Sloveenia partnerite *(Zasavska ljudska univerza ja Vrtec Trbovlje) poolt.*
5. Tualettpaberirulli tegelased - välja töötatud Eesti partneri poolt *(Mittetulundusuhing Vitatiim)*

2. Mitmepõlvilise õppeprogrammi eesmärk - Kasulikud asjad jäätmetest

Selle mitmepõlvilise õppeprogrammi eesmärk on arendada laste ja eakate manuaalseid, vaimseid ja sotsiaalseid oskusi ning parandada mitmepõlvilist suhtlemist. Erinevate mitmepõlviliste õppetegevuste kaudu arendavad lapsed teadlikkust leitud esemete taaskasutamisest ja õpivad, kuidas jäätmematerjale praktiliselt kasutada. Need tegevused annavad eakatele võimaluse jagada oma teadmisi ja kogemusi nooremate põlvkondadega. Nii parandavad lapsed oma meeskonnatöö oskusi, harjutavad probleemide lahendamist ning tugevdavad oma loovust ja kriitilist mõtlemist, samal ajal säilitavad nad oma kultuuripärandit ja arendavad huvi keskkonna ja selle säilitamise vastu.

2.2. Eeldatav mõju vanemmentoritele

See programm sobib vanemaealistele, kellel on teadmised ja kogemused lastega koostöö tegemiseks või kellel on hea meel lastega töötada.

Konkreetselt selles programmis eakatele:

- on motiveeritud osalema mitmepõlvilistes tegevustes.
- Oskavad tutvustada oma pärandit ja kultuuri, õppides samal ajal ka teisi kultuuripärandeid.
- saavad võimaluse õppida didaktikat ja laste arengut, oskusi ja võimeid.
- Arutage lastega keskkonnateadlikkust ja jagage oma teadmisi looduse kohta.
- Arutlege mineviku traditsiooniliste väärtuste üle.
- Saa huvi erinevatest jäätmetest asjade ehitamise ja üldiselt käsitöö vastu.
- Arendada oma suhtlemisoskust ja teadvustada, kui oluline on aidata lastel arendada positiivset suhtumist ise tegemisse.

2.3. Oodatav mõju koolieelsetele lastele

Selle programmi rakendamise ajal praktilises töös, lapsed:

- omandada olulised põlvkondadevahelised suhtlemisoskused, mis edendavad positiivseid suhteid eakatega.
- Õpime meeskonnatööd, koostööd ja vastastikust austust.
- Arendada kognitiivseid ja probleemide lahendamise oskusi, loogilist ja kriitilist mõtlemist.
- Tugevdada nende matemaatilisi oskusi.
- Omandage manuaalsed oskused ja täpsus.
- Arendab visuaalset eristusvõimet ja teravat vaatlust; parandab silma-käe koordinatsiooni.
- Arendada loovust ja kujutlusvõimet.
- Kujundage positiivne suhtumine erinevate materjalide ja neist valmistatud asjade korduvkasutamisse.
- Saada teadmisi looduse, ringlussevõtu ja kohaliku keskkonna kohta.
- Õppige tundma empaatia tähendust, traditsioonilisi väärtusi ja kultuurilugu.

2.4. Tegevuse ulatus

Iga käesolevas programmis kirjeldatud mitmepõlvilist tegevust saab rakendada 10 tunni jooksul, mida saab jagada 5 töötoaks. Soovitame 5 2-tunnist töötuba.

3. MITMEPÕLVILISED TEGEVUSED

3.1. Mitmepõlviline tegevus Didaktiline tahvel 6in1 - DIDA

3.1.1. Mitmepõlvilise tegevuse eesmärk ja otstarve

Tegevuse eesmärk on tugevdada laste vaimset ja füüsilist arengut. Tahame tugevdada eelkooliealiste laste viimases vanuserühmas (4-6 aastat) oskusi, nagu kingapaelte sidumine, numbrite õppimine, erinevate riikide tundmaõppimine, erinevuste ja sarnasuste vaatlemine, iseseisev riietumine ...

Tegevuse teine eesmärk on anda eakatele võimalus anda oma lapsepõlvest pärit mänge edasi noorematele põlvkondadele. Lapsena leiutasid eakad enamiku mängudest ise ja valmistasid ka ise mänguasju. Ülekandmisega suurendavad nad laste teadlikkust sellest, kui oluline on ise mänguasja loomine, tugevdades seeläbi nende kiindumust ja tänulikkust. Oma lapsepõlvest pärit mängude edasiandmisega hoolitseme ka kultuuripärandi säilitamise eest ja vanade mängude taaselustamise eest, mis edendavad lastes olulisi väärtusi.

3.1.2. Tootmise kirjeldus

Didaktiline tahvel on mõeldud 4-6-aastaste eelkooliealiste laste füüsilise ja vaimse arengu edendamiseks. Didaktilise laua alus on puidust ca 2 cm paksune laud, mille mõõtmed on 0,5m x 0,5m. Puidust laud kaunistatakse puuvillase materjaliga laste motiividega (selleks kasutatakse vanu laste voodipesu, riideid...). Didaktilise tahvli paremaks väljanägemiseks ja praktiliseks kasutamiseks vajame ka vanu teksapükse, mis kaunistavad tahvli alumist kolmandikku.

Kaks ülemist kolmandikku mänguväljast on näiliselt jagatud 6 väljale. Iga väli on mõeldud ühe harjutuse või. ülesande jaoks, mille laps peab täitma. Nende ülesannetega edendame laste

arengut, nt pitside sidumine, erinevate värvide ja geomeetriliste kujundite äratundmine ja nimetamine, kääridega lõikamine, loendamine...

Didaktiline tahvel koosneb kuuest elemendist, mis esindavad järgmisi ülesandeid:

- Kasutage köögi jaoks mõeldud elastseid ribasid, et kujundada kaardil olev muster.
- Siduge paelad.
- Paigutage plastmassist korgid samasuguses värvijärjekorras, nagu on kaardil.
- Kinnitage / avage tõmblukk ilma teiste abita.
- Teil on kaks katset. Leidke võti, mis avab vasaku/parema luku.
- Asetage kellale pikem käsi, nt numbrile 4 ja lühemale 9; numbrite asemel võime kasutada erinevate riikide kaarte.

Mitmepõlvilise tegevuse eesmärk on kaasata lapsed didaktilise mängu valmistamise protsessi. Tegevus viiakse läbi 10 tunni jooksul (5 töötuba 2 koolitundi). Jagame lapsed rühmas väiksemateks rühmadeks ja kaasame nad kõik didaktilise tahvli valmistamise protsessi.

Lauda saab põhimõtteliselt "lõigata" 6 osaks, nii et iga element on ehitatud omaette puidutükile, mida saab hiljem ka puzzle'ks kombineerida. Kohandame tahvli kaunistamise protsessi sellele vastavaks. Enne töötubasid võib eelkooliõpetaja julgustada lapsi osalema materjali kogumisel (nt mütsid, vanad pitsid, vanad tõmblukud...). Nii tugevdame lastes juba kasutatud materjalide taaskasutamise tähtsust.

Esimesel töötoas näitavad vanemmentorid lastele juba tehtud didaktilist tahvlit ja ütlevad neile, et nad teevad ise sellise tahvli. Selles töötoas saavad lapsed teada, milliseid materjale nad kasutama hakkavad. Mentorid kontrollivad, kas lapsed teavad värve ja kujundeid. Töötuba on pühendatud ka kaartide valmistamisele. Mängimiseks on vaja kolme erinevat kaarti.

Kaardid värviliste mütside jaoks (10x), kaardid mustrite jaoks, mis on moodustatud kummipaeladega (10x) ja kaardid muude didaktilise tahvli ülesannete jaoks (12x).

Kaartide valmistamiseks vajame:

- 32 eksemplari (A4 formaadis - kõva paber) - väljalõiked 5,75 X 7,22 cm.
- Liim.
- Käärid.
- Plastifitseerimisseade ja läbipaistev plastifitseerimispaber.

Juhul, kui moodustatakse 6 väiksemaks osaks jagatud didaktiline tahvel, mida saab ühendada mõistatuseks, algab teine töötuba rohkem, nimelt õpetavad juhendajad lastele ohutut saagimist. Seejärel joonistavad nad tahvlile väljad ja lõikavad need välja. Vanemad inimesed ja kasvatajad julgustavad lapsi saagi kasutama. Saagimine peaks toimuma eakate ja kasvatajate kaitse all. Pärast saagimist peaksid lapsed puitdetailid ka peene liivapaberiga lihvima.

Teises töötoas kaunistavad lapsed juhendaja toel puidust tahvlit.

Kõigepealt joonistatakse tekstiilile (lastemotiividega) puitlaudade muster - umbes 0,6 X 0,6m. Seejärel lõigatakse materjal kääridega välja ja kleebitakse kuuma liimipüstoliga laudadele (esialgu kaunistatakse ainult laua esikülg).

Selles töötoas lõikavad lapsed välja ka teksad ja kaunistavad tahvli alumise kolmandiku. Kui teksad on liiga kitsad, lõigake need selja keskelt ära, et nad saaksid laiust juurde. Teksad kinnitatakse lauale kuuma liimipüstoli abil. Tehke pükste paremasse taskusse üks ja vasakusse taskusse kaks auku (kasutage augulööjat).

Selles töötoas peaksid lapsed panema eelmises töötoas tehtud kaardid nöörile (vana pits või mõni muu sarnane nöör). Läbi vasakus taskusse tehtud augu paneme nöörid, millel on kaardid mustrite jaoks, mis on moodustatud kummipaeladega, ja kaardid muude didaktilise tahvli ülesannete jaoks. Parema tasku augu kaudu paneme kaardid värviliste mütside jaoks.

Seejärel kaunistavad lapsed puidust tahvli tagakülje valge tekstiiliga (kasutage kuuma liimipüstolit). Kui liim on kuivanud, joonistavad lapsed valgele taustale "ristanc"[1] (tekstiiliviltpliiatsitega). Sellega tagame, et lapsed tutvuvad mänguga, mida vanemad mentorid lapsepõlves mängisid. Lapsed tutvuvad mänguga ka praktikas.

"Ristanc"

Selle töötoa lõpetuseks panevad lapsed juhendajate abiga tahvli ülemisele servale didaktilise tahvlihoidja (selleks kasutavad nad vanast kangast valmistatud vanast vöö osast - umbes 10 cm pikkune). Hoidja kinnitatakse kruviga.

Kolmandas töötoas jagavad lapsed mentorite ja kasvatajate toel näiliselt didaktilise tahvli kaks ülemist kolmandikku 6 võrdseks väljaks. Selles töötoas varustatakse tahvel elementidega järgmiste ülesannete jaoks:

- Kasutage kummipaelasid, et moodustada kaardil olev muster.
- Paigutage plastmassist korgid samasuguses värvijärjekorras, nagu on kaardil.

Ülesande puhul, mille mentoriks on kummipaelad, joonistage paremale ülemisele väljale 25 punkti, mis näitavad, kuhu on vaja naelad panna. Pärast seda asetavad lapsed juhuslikult kummipaelad neile.

Plastikust korkidega ülesande jaoks vajame 12 plastikust korki (soovitame kasutada vahukoorepakenditel kasutatavaid plastikust korki). Lapsed liimivad 12 alumist korki (nagu pildil näidatud) vasakule ülemisele väljale (kasutades kuuma liimipüstolit). Lapsed kaunistavad plastmassmütside ülemised osad eri värvi puuvillase materjali või vildiga (2x punane, 2x kollane, 2x roheline, 2x lilla, 2x sinine ja 2x roosa). Lõika puuvillasest materjalist või vildist 12 ringi, mis sobivad mütside laiusega. Värvilised ringid kleebitakse kuumliimipüstoliga mütside pealispinnale.

Selleks, et tuua lapsed kultuuripärandile lähemale või võimaldada neil tutvuda kohaliku keskkonnaga läbi mängu, võime kaunistada mütsid erinevate motiividega, nt Jesenice puhul on neil rikkalik rauatraditsioon, mis on kohalikus keskkonnas ikka veel nähtav, seega võime kaunistada karikad pildiga korstnast, mis on veel linnas jne.

Kohtumise lõpus lubame lastel mängida didaktilise tahvli elementidega. See tugevdab nende motivatsiooni osaleda didaktilise tahvli valmistamisel.

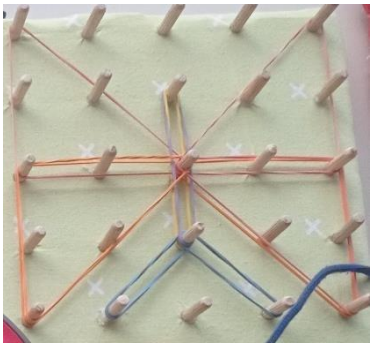

Neljanda seminari eesmärk on luua elemendid järgmiste ülesannete jaoks:

- Seo paelad kinni.
- Kinnitage / avage tõmblukk ilma teiste abita.

Lahtine tõmblukk (umbes 15 cm) pannakse kuuma liimipüstoli abil lauale. Liimige ainult tõmbluku ülemine osa (ots) laua külge. Seejuures tuleb jälgida, et mõlemad tõmbluku osad oleksid piisavalt tihedalt liimitud, et tõmblukk saaks tõmmata. Kui liim on kuivanud, võib tõmblukustiku kaunistada (kasutada dekoratiivseid strassikive, plastmassist silmi...). Tõmbluku võib kinnitada lauale (ka ainult tõmbluku ülemisele osale) kruvidega.

Kingapaelte sidumiseks vajame vildist valmistatud 2-jalgseid mustreid. A4-lehele joonistatud jalamuster kopeeritakse vildile. Kääride või Stanley noaga tehakse vildi pealmisele kihile 8 auku (aukude vahe peaks olema umbes sama suur kui kingal - nagu näites). Paigaldame läbi aukude pitsid (võime kasutada vanu pitsmeid või mõnda muud nöörikest). Seejärel ühendatakse jala alumine ja ülemine kiht omavahel (neid võib õmmelda või liimida kuuma liimipüstoliga). Jalga võib ka kaunistada (kasutades plastmassist silmi).

Ka selles töötoas hoolitseme selle eest, et lapsed mängiksid selle didaktilise tahvli elemendiga ja kasutaksid seda juba praegu.

Viimases töötoas loovad lapsed juhendajate toel elemente järgmiste ülesannete jaoks:

- Teil on kaks katset. Leidke võti, mis avab vasaku/parema luku.
- Pange kellale pikem käsi, nt numbrile 4 ja lühemale 9; numbrite asemel võime kasutada erinevate riikide kaarte.

Et lisada didaktilisse mängu "õnne" element, varustame didaktilise tahvli kahe vana lukuga (eri värvi - võime need ka värvida). Paigaldame lukud kahele vöö aasale (pükstele). Et see osa ülesandest oleks laste jaoks huvitavam, varustame ülemise keskvälja (didaktilisel tahvlil) karabiini hoidjaga koos võtmetega. Asetage karabiini külge 3 võtit (2, mis avavad lukku ja üks, mis ei ava lukku). Karabiin tuleb panna tahvlile nii, et see on eemaldatav. Karabiinihoidja jaoks kasutage 8 cm pikkust ja 1,5 cm laiust vahtkummist rihma. Hoidja võib kinnitada kuumliimipüstoli või kruviga.

Viimane töötuba on samuti pühendatud "kella" valmistamisele. Selle valmistamiseks kasutame:

Ümmarguse karbi (nt kommikarp) plastist kaane.

Vahtkummi (nt sinist värvi) - ringi läbimõõt peab olema sama suur kui plastkatte sisemus.

Viltpliiats (numbrite kirjutamiseks).

Vahtkummi nelja geomeetrilise kuju (ring, kolmnurk, ristkülik ja ruut) valmistamiseks - kasutatakse numbrite 3, 6, 9 ja 12 jaoks.

Puslinõel.

- Kaks paberist joogipilli - kellamärkide jaoks.

Viimane töötuba on mõeldud ka didaktilise tahvli lõplikuks kaunistamiseks (nt laste motiivid lõigatakse vahtkummist välja ja paigutatakse kuuma liimipüstoliga didaktilisele tahvlile). Viimasel kohtumisel pööratakse erilist tähelepanu didaktilise tahvliga mängimisele.

Kuna selle vanuserühma lapsed ei tunne veel kella, saab seda tahvli elementi kasutada erinevate riikide tundmaõppimiseks. Juhendajad kleebivad konkreetsete riikide kaardid kohtadele, kus seisavad numbrid 12, 3, 6 ja 9. Kui lapsed liigutavad kella näitajad nt Sloveenia kaardil, jagab mentor lastega selle riigi olulisi omadusi.

Mängureeglid

Lahendame nöörid, millele kaardid on pandud. Segame kaardid hästi läbi ja paneme need kuhja. Istutame lapsed ringis ümber didaktilise tahvli. Tagasiarvamine määrab, milline laps alustab mängu. Järgmisena istub vasakul istuv laps. Iga lapse ülesanne on võtta hunnikust kaart ja täita juhendaja toel kaardil olev ülesanne. Kuna teatud kaardid on korduvad, nt paelad siduda - ülesande lõpus veenduge, et didaktilise tahvli elemendid on tagasi oma algsesse olekusse pandud. Pärast ülesannete täitmist paneb juhendaja juba kasutatud kaardid "tehtud" hunnikusse. Didaktiline mäng lõpeb, kui kaardihunnikus ei ole enam ühtegi kaarti.

3.1.3 Valmistamiseks vajalikud tooted ja materjalid

Materjal/tööriist	**Pilt**	**Tükkide arv**
Puidust laud		1 (0,5 x 0,5) Laius 2 cm
A4 kõva paber	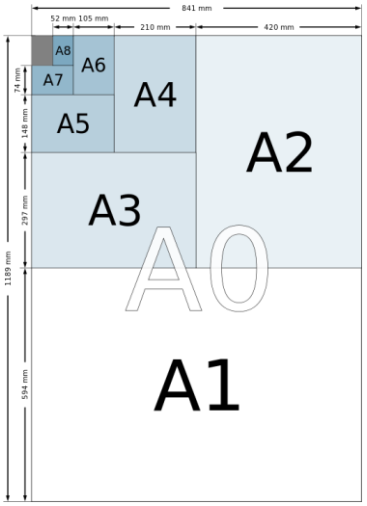	5
Kaartide koopiad	• Kaardid värviliste mütside jaoks • Kaardid mustrite jaoks, mis on moodustatud kummipaeladega • Kaardid muude didaktilise tahvli ülesannete jaoks	1 1 1

Liim		1
Paber- ja tekstiilkäärid		2
Seade ja läbipaistevpaber plastkatteks		1 seade 5 paberit
Voodipesu(laste motiividega tekstiilid) - korduvkasutamine		1m x 1m
Kuumliimipüstol Liim(sisestused)kuumliimimiseks		2 x püssid 15 x sisestused
Täiskasvanute teksad - korduvkasutatavad		1

augulööja		1
Kingapaelad		1
Valge tekstiil - taaskasutamine		1m x 1m

Tekstiilmarkerid(must, roosa ja sinine)		3 (iga värv 1x)

3.2. Mitmepõlviline tegevus Plastikpakendite ümbertöötlemine värviliseks väljaheiteks

3.2.1. Mitmepõlvilise tegevuse eesmärk ja otstarve

Mitmepõlveprogrammi eesmärk on arendada teadlikkust leitud esemete ümbertöötlemisest funktsionaalseks värviliseks mööbliks.

Värviline väljaheide on inspireeritud rohelisest disainitehnikast, mis taaskasutab jäätmeid, mida võib leida meie kohalikust taaskasutuskeskusest või meie kodust. Lapsed loovad värvilise väljaheite vanemate juhendajate toel. Nad parandavad oma meeskonnatöö oskusi, järgides samm-sammult juhiseid, ja õpivad traditsioonilisi kangakudumistehnikaid, et luua padi oma väljaheitele. Meeskond (eakad ja lapsed) harjutab probleemide lahendamist, silma-käe koordinatsiooni, jäätmetest funktsionaalsete esemete loomise väärtust ja lihtsa kudumise mustrite mõistmist.

3.2.2. Tootmise kirjeldus

Motivatsioonimeetodid: Näidata erinevaid tooteid kudumise ja ringlussevõtu tulemusena (kootud käekotid, ringlussevõetud plastik).

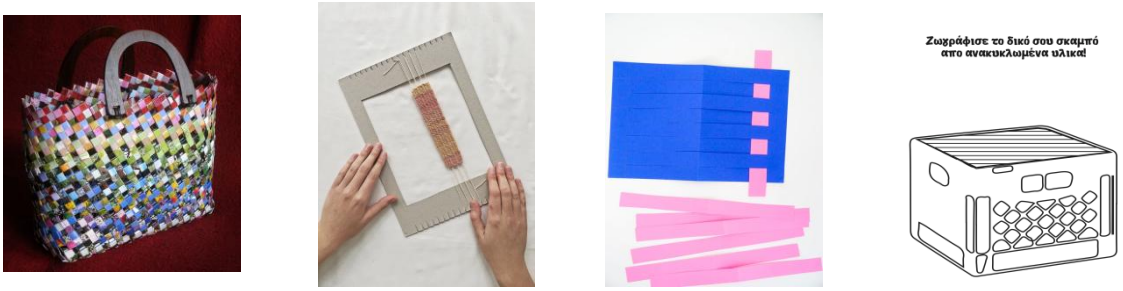

Erinevad kudumisvahendid, nagu näiteks paberkangastelgedel.

Näide selle kohta, kuidas kududa paberil värviline väljaheide.
(https://drive.google.com/file/d/1s8u0j9iqBJoyL3mHiUI_io1l1cNKilZr/view?usp=sharing)

3.2.3. Tootmiseks vajalikud tooted ja materjalid

STEP	JUONISTAMINE	TOOTMISE KIRJELDUS	MATERJALID JA TOOLS	JUHENDID
1.		Plastkastid (tavaliselt leidub supermarketite ringlussevõtukohtades) VÕI Värvimahutid VÕI Plastikust lillepott	 	Võtke materjalid kohaliku supermarketi ringlussevõtupunktist. Mõõtke ülemine osa
2.		Taaskasutatud paks papp		Leidke piisavalt paks ja stabiilne papp (3-4 mm paksune) või liimige mitu kappi kokku, et saavutada kõva pind.
3.		Ruudukujulised võrgusilma plastikust lehed (2-3 cm ruutu) (kuni 2 meetri pikkune rull)	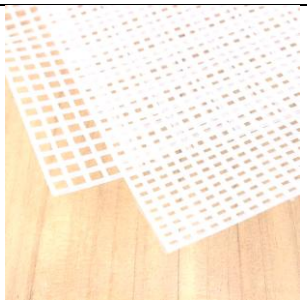	Pehme ruudukujuline plastmassvõrk DIY-poest. Lõika 15 x15 cm suurused ruudud.

4.		Loo kudumisvahend.		Puidust popsikesi saab kasutada kudumisvahend ina, tehes sinna augu.
5.		Pehme materjalist kangajäätmed (erinevad värvid) (armid kohalikust õmbluspoest) 	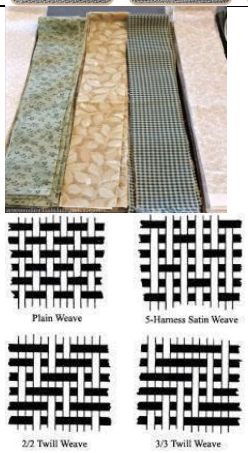	Lõika kangaribad 3-4 cm pikkusteks lintideks. Alusta kudumist, et täita kõik ruudud.
6.		Iga laps teeb ühe ruudu. Rühmatöö kõigi ruutude ühendamiseks vanemmentori abiga.		
7.		6 cm paksune vahtpolster või käsitöövahend Või Vanad padjad	 	Lõigake tükk vahtplastist ja kohandage selle suurust, et kasutada seda pehmendusena.
8.		Koosta		**<u>1. kiht:</u>** Laotage laineline kangas lauale nii, et näete selle tagumist külge. **<u>2. kiht:</u>** Vahtplastist ruudu peal.

				<u>3. kiht:</u> Pane peale paks paberist kartongruut. Hakka klammerpüstoliga väga tihedalt kanga kõik nurgad ja küljed kinni tembeldama.
9.		Lõplik	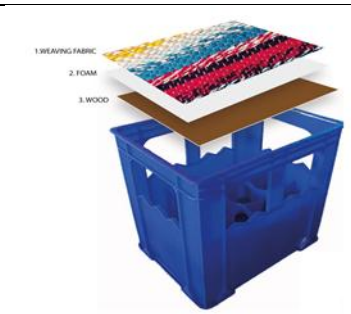	Keerake oma DIY-padi ümber ja asetage see kasti peale.
10.		Ühendage padi toolile, sidudes kangatükke.		

3.3. Mitmepõlviline tegevus Linnumajad ja linnusöödad, üksildane mesilahotell

3.3.1. Mitmepõlvilise tegevuse eesmärk ja otstarve

Mitmepõlveprogramm pakub võimalusi elukestvaks õppeks ning teadmiste ja kogemuste jagamiseks põlvkondade vahel. Teine LTT Horvaatia kohalik kava keskendub looduspärandi tähtsusele, lindudele ja üksikmesilastele. Linnud on levinud igas keskkonnas ja mesilased on tolmeldamise seisukohalt äärmiselt olulised. Mõlemad nimetatud liigid inspireerivad meid oma välimuse, lennuvõime, suhtlemisvõime ja eluviisiga. Linnumajade, söötjate ja üksikute mesilaste hotellide valmistamisega püüame arendada laste ja eakate huvi looduse vastu. Soovime rõhutada mesilaste ja lindude suurt rolli looduses ning õpetada lastele, kuidas mesilaste ja lindude eest hoolitseda. Linnumajade ja linnusöötjate ning üksikute mesilahotellide valmistamise käigus arendavad lapsed peenmotoorikat, õpivad kasutama tööriistu ja kasutama jäätmeid praktilisel viisil. Samuti arendavad nad loovust ja huvi säästva arengu ning looduse ja selle säilitamise vastu. Samuti arendavad eakad oma suhtlemisoskust lastega, loovust ja teadmisi säästvast arengust. Kasutades jäätmematerjale lindude

ja mesilaste abistamiseks, püüame jäätmematerjalide taaskasutamisega ning mesilaste ja lindude eest hoolitsemisega luua topeltmõju loodusele. Selle kava kaudu näidatakse, kuidas mesilased ja linnud on olulised Drava jõe üleujutusalade põllumajanduse ja Drava jõe bioloogilise mitmekesisuse jaoks. Podravina (Horvaatia Drava jõe org) on riigis tuntud põllumajanduse ja Drava jõe - meie tähtsaima looduspärandi - poolest. Drava jõe org on tuntud kui "Euroopa Amazonas" oma hästi säilinud kolmeteistkümne kaitsealaga Mura-Drava-Doonau piirkonnas - UNESCO poolt välja kuulutatud biosfääri kaitseala aluseks. http://www.amazon-of-europe.com/en/biospfere-reserve/ . See ala on rikas kaitsealuste lindude poolest, nagu väike tutt (Mala čigra), liivamardikas (Bregunica) või jäälind (Vodomar).

Müürilinnud või üksikud mesilased on võrdselt olulised loomad. Nende tähtsus on suuresti tähelepanuta jäänud. Üksikmesilasi on üle kahesaja liigi ja nagu nende nimi ütleb, elavad nad üksi, kuigi sageli pesitsevad nad üksteise lähedal. Nad ei tooda mett, neil ei ole kuningannat ja nad ei ela tarudes. Nad elavad üksi ja munevad oma munad auku (loodetavasti meie mesilahotelli). Nad muutuvad aktiivseks varem kui teised mesilased ja on palju paremad tolmeldajad kui teised mesilased. Tänu nende varakevadisele aktiivsusele tolmeldavad nad varajasi lilli ja puuviljaõisi. Teised mesilased väldivad teatavaid puuviljaõisi, näiteks pirne, nende ebameeldiva lõhna tõttu. Seetõttu on müürmesilased ühed kõige olulisemad putukad igas viljapuuaias.

Kasutades puidu ja Tetra Paki pakendimaterjale, on meie eesmärk vähendada plastmaterjalide kasutamist ja näidata, kuidas taaskasutada selliseid esemeid nagu kaubaalused, üleujutatud puit, kõrvalejäetud plangud jne. Kui me mõtlesime oma kavas traditsioonilise elemendi peale, jõudsime ideeni kasutada Horvaatiale iseloomulikku piparkoogisüdame "Lizitar" kaunistust, mis on Horvaatia immateriaalne pärand. Kasutame seda mustrit linnusöödas.

3.3.2. Tootmise kirjeldus

Esimesel kohtumisel lastega tutvustame programmi, näidates neile esitlust lindude ja mesilaste kohta ja miks nad on looduse jaoks olulised. Püüame arendada nende empaatiat mesilaste ja lindude vastu ning motiveerida neid pildiraamatu abil loodust aitama. Lapsed armastavad lugusid. Igal maal on omad lood, kuid siin on mõned pildiraamatud, mis võivad aidata. Hall Kirsteni pildiraamat "Lugu mesilastest" https://www.goodreads.com/book/show/36373565-the-honeybee ja Catherine Jacob/Lucy Flaming https://www.amazon.co.uk/Betsy-Buglove-Saves-Bees-PB/dp/0702305669 Horvaatias leiate need pildiraamatud pealkirja all "Priča o pčelama"- "Lugu mesilastest" ja "Ela spašava pčele" - "Ela päästab mesilasi". Sobiv pildiraamat lindudest on "Ptičice ne mogu disati" - "Linnud ei saa hingata".

Horvaatia kohaliku kava eesmärk on teha mitu eset:

1. Tetra Paki linnusöötjad
2. Linnumaja triivpuust või muust puidujäätmetest, võimaluse korral puupaletist.

3. Üksikmesilaste hotell

Lapsed töötavad rühmades. Ideaalne vanus on 5-6-aastased lapsed, kuigi see tegevus sobib väikeste kohandustega ka noorematele. Üks rühm valmistab linnupesa, teine rühm teeb Tetra Pakist linnusöödikuid ja kolmas rühm töötab üksildase mesilahotelli kallal. Iga rühm tuleb jagada mitmeks väiksemaks rühmaks, iga osaleja sees on erinevad väiksemad ülesanded. Töötoa jooksul iga rühma lapsed saagivad, lihvivad, lõikavad, joonistavad, värvivad koos vanemate, täiskasvanud kasvatajate ja koolieelsete õpetajate abiga.

KUIDAS EHITADA TETRA PAKI LINDUDE SÖÖTJAID

Linnusööda ehitamiseks piisab pildi nägemisest. Võite kasutada 1-liitrist Tetra Pack 1 piima või mahla. Väikese abiga lõigata vanemate poolt karbist küljed välja. Eemaldage ja visake ära. Järgmine samm on kuivatada konteineri sisemus, kui seda veel ei ole.

Tetra Packi külgedel lõigake kõikidel kahel küljel aknad välja. Lühendage aknakatet kääridega. Sisestage akna põhja puust grilltikuga. Keerake köis läbi Tetra Packi katte, nagu on näidatud pildil. Asetage Tetra Pack kaitstud pinnale ja värvige akrüülvärvidega nii, nagu soovite. Veenduge, et akrüülvärvid sobivad nende materjalide jaoks. Osa värvi ei kanna hästi Tetra Packi materjali pinnale. Torgake naela või kruvikeerajaga Tetra Packi mõlemal küljel asuvasse ülaosasse auk. Keerake lõnga- või nööritükk läbi Tetra Packi ja sõlmige see ülesse, et riputada see puu külge. Leidke õues ideaalne koht lindude vaatlemiseks. Täitke linnusöödad linnuseemnetega ja oodake lindude tulekut.

KUIDAS EHITADA PUIDUST LINNUMAJA

EHITUSPLAAN

Hoiatus! Pu

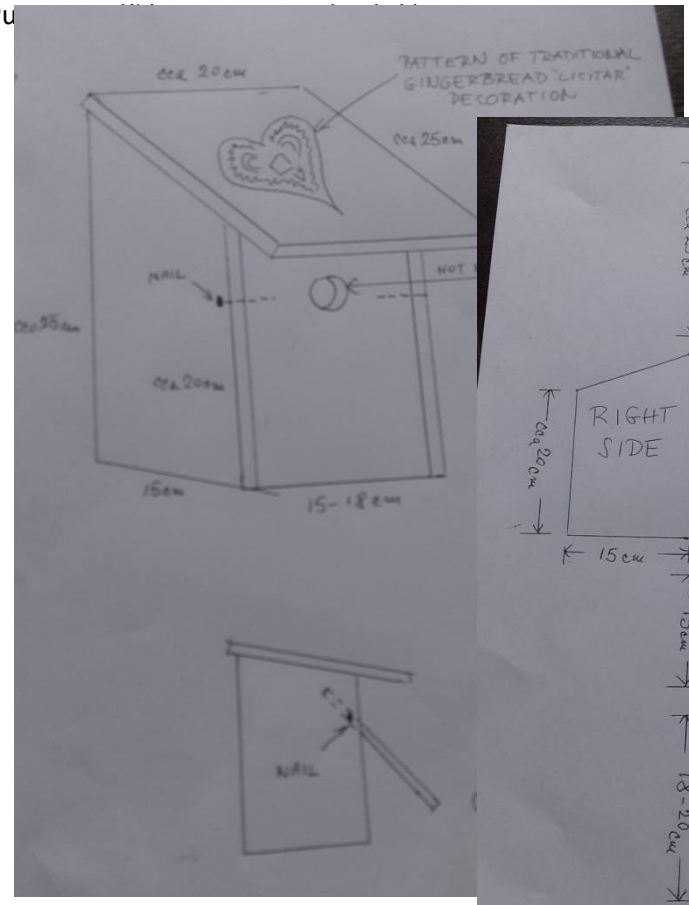

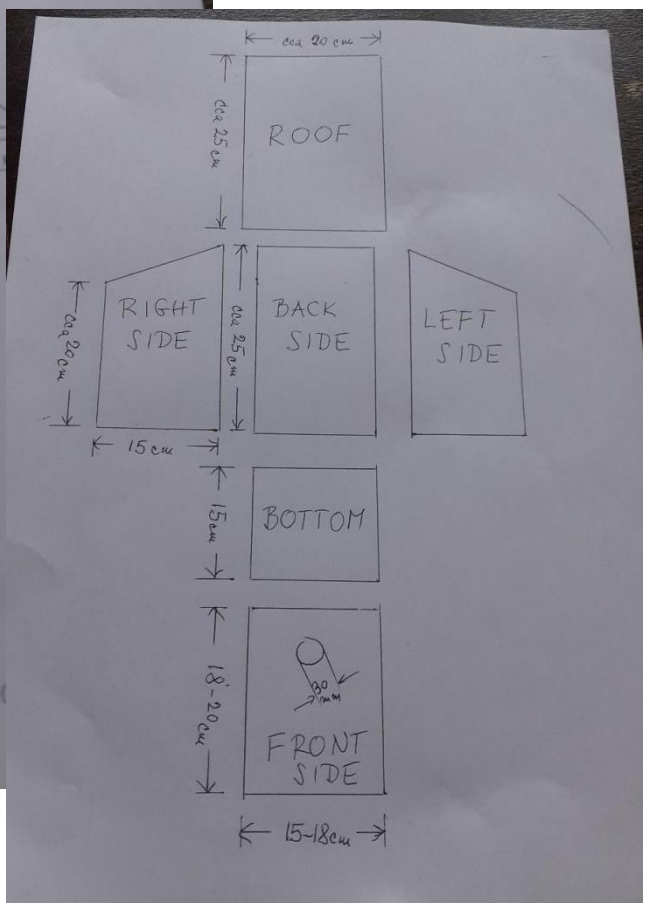

tegevusi, kasutage kaitsevahendeid ja olge vigastuste vältimiseks ettevaatlik. Puidutolm võib põhjustada potentsiaalset terviseprobleemi, sest puidu osakesed, mis tekivad näiteks lihvimisel ja lõikamisel, lenduvad õhus. Nende osakeste sissehingamine võib põhjustada allergilisi hingamisteede sümptomeid, mistõttu on soovitatav kanda kaitsemaski, et vältida sissehingamise ohtu. Ärge unustage kasutada mitte toksilisi veepõhiseid värve. Lõpuks leidke majale sobiv linnusõbralik koht. Ideaaljuhul asub see puu all räästas või kõrgel hoone seinal, eemal uudishimulikest kassidest ja muudest röövloomadest. Linnumaja peab olema vähemalt kolme meetri kõrgusel maapinnast, suunaga kusagile vahemikus põhja ja ida poole, et vältida liiga kuuma või märga. Oluline on vältida selle paigutamist otsese päikesevalguse kätte ja mitte paigutada seda ukseava kohale või hästi kasutatavale teele.

KUIDAS EHITADA ÜKSIKUTE MESILASTE HOTELLI

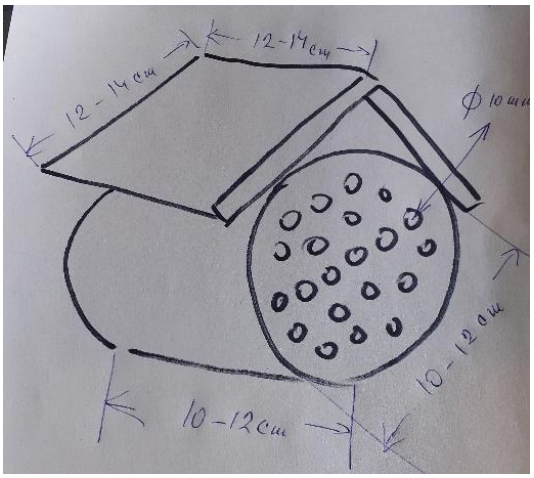

Võtke kaubaaluse puidust laud ja saagige kaks tükki kõrgusega 12-14 cm ja laiusega 12-14 cm. Võtke väiksem tüvi pikkusega 10-12 cm. Puurige elektripuuri abil kännu augu pikkused augud läbi. Tehke katus ja kinnitage see kännu külge naeltega. Selle ülesande täidab oskuslik täiskasvanu. Lapsed võivad "aidata", hoides vanemate käest kinni. Lapsed võivad haamriga naelu lüüa ja pensionärid peavad neid tegevuse ajal jälgima.

3.3.3. Tootmiseks vajalikud tooted ja materjalid

Tööriistad		**tukkide arv**
Piima/mahla karbid Kitsas Tetra Pak		10
puidust palett	või 	2 palett

Akrüülivärvid: punane, kollane, valge ja roheline;		60 ml igat värvi
erineva suurusega pintslid		6
Vasar		4
küünetõmbaja tangid		2
väikeste hammastega puidusaag		4
el.drill		1
Nails (5 cm pikkused) ja		0,5 kg

puidukruvid, umbes 5 cm pikkused,		100 tukkid
Rolo meter		2
Valitseja		2
käärid		4
skalpell		2
Nöör - õhukesem		1
kuumliimipüstol, liimipulgad		1

puusepa pliiats		3
Puiduliim	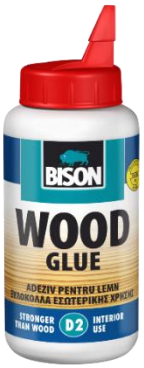	0,5 l
Grillimispulgad, pikkusega 20 cm		1 package
Liivapaber puidule K 120, K 180 ja K 220		8 sheets of each
kaitsemask		5
Kaitseprillid		5

3.4. Mitmepõlviline tegevus Laste käenukk

3.4.1. Mitmepõlvilise tegevuse eesmärk ja otstarve

Mitmepõlveprogrammi eesmärk on arendada lapse käelisi ja vaimseid oskusi.

Erinevatest jäätmetest valmistatakse käenukk. Lapsed valmistavad nukku vanemate juhendajate abiga. Nad saavad seda teha individuaalselt või rühmas. Rühmatootmisel õpivad nad meeskonnatööd, sallivust ja tööjaotust.

Nad õpivad tundma erinevaid jäätmematerjale (erinevad tekstiilid, vahtmaterjalid, vill, plastpudelikorgid, ...), mida varem kasutati nukkude ja nukkude valmistamiseks, ning taaskasutuse tähtsust keskkonnale.

Käsienuku valmistamisel tutvuvad lapsed iga üksiku tööoperatsiooniga, mis on selle valmistamiseks vajalik. Šabloonide abil lõikavad nad välja käenuku komponendid. Nad saavad õmmelda või liimida erinevaid materjale nukule. Nuku kleit tembeldatakse erinevate kujunditega, et luua muster. Samal ajal arendavad lapsed käteosavust, täpsust, tugevdavad loovust, kujutlusvõimet ja õpivad tundma erinevaid tööriistu. Mõeldes õmmeldud nööpide, paelte ja trükitud kujundite arvu üle, tugevdavad nad oma matemaatilisi oskusi.

Mängides käsinukkudega, saavad lapsed sukelduda erinevatesse rollidesse ja mängida lugusid kohalikust keskkonnast või luua oma lugusid. Rollidega mängides tugevdavad nad hääle ja silpide õiget ja valju hääldamist, järgivad teksti rütmi ja tugevdavad enesekindlust.

3.4.2. Valmistamise kirjeldus

PÄEV	SAMM	JOONISTAMINE	VALMISTAMINE KIRJELDUS	MATERJALID JA TÖÖRIISTAD	JUHENDID
Päev 1	1.		Vahtpea: vahtplastist ring 6 cm	• 2 cm paksune vana vahtplast (nt vanadest lasteaia	• Joonistage kartongile 6 cm läbimõõduga ring ja seejärel joonistage vahtplastile vahtplasti šablooniga ring. • Lõika vahtplastist

				vooditest) Pappjäätmed Viltpliiats, Käärid.	ring välja.
	2.	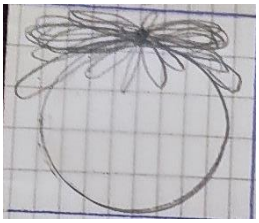	Esimene võimalus teha juukseid: Juuksed: paaritöö villa ümber kerimine kahe nimetissõrme ümber	Villane Käärid Kuumliimipüstol	● Üks laps kerib lõnga ümber teise lapse vasaku ja parema nimetissõrme. 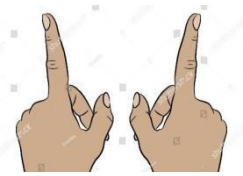 . ● Liimi vahtplastist ringi peale liimipüstoliga. ● Lõika soovitud pikkusele ja kujunda kääridega kena juuksekarva.

			Teine võimalus teha juukseid: kääridega tekstiiliribade valmistamine	- Tekstiilid - Käärid - Kuumliimipüstol	• Laps lõikab tekstiili 2-3 cm laiusteks ribadeks. • Liimib vahtplastist ringi peale liimipüstoliga. • Lõika soovitud pikkusele ja kujunda kääridega kena juuksekarva.
DAY 2	3.	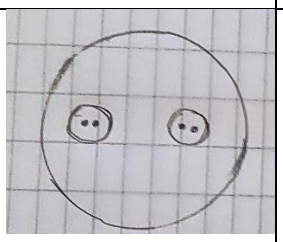	Silmad	• Vanad nupud • Kuumliimipüstol • Niit ja nõel • VÕI • Viltpliiatsid	• Liimi või õmble nööbid nuku näole silmadeks. • VÕI • Joonistage nukule silmad viltpliiatsiga.
	4.	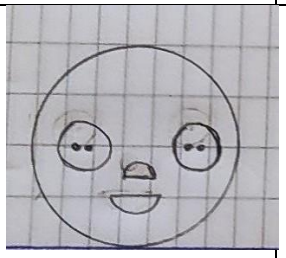	Nina, suu	Pehme vahtkummi "Moosgumm" Vedel liim Pliiats Väikesed käärid küünte lõikamiseks või viltpliiatsid	• Joonistage nina ja suu pehme vahtkummi peale ja lõigake välja. • Liimige see nuku näole.

					• VÕI • Joonistage nuku nina ja suu viltpliiatsiga. •
	5.	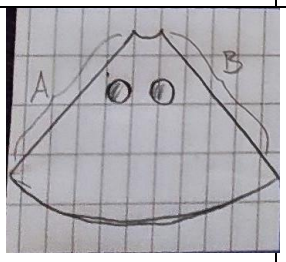	Vanast kangast valmistatud kleit	• Kangajäätmed (nt vanad t-särgid, nahk, paelad, ...) • papist šabloon • Käärid	• Loo kleidi jaoks papist šabloon, nagu pildil näha. • Asetage šabloon kangale, joonistage ja lõigake mööda jooni. (2 tükki) • Lõika välja ka augud kahe sõrme jaoks esiosas).
DAY 3	6.	 	Kanga tembeldamine	Tekstiili värvid Templid: Nt: vanad viltpliiatsid, millel on mingi muster korkidel VÕI Pehme vahtkummi (Moosgummi) Mänguasja ehitusklotsid (puidust või plastist, suurus umbes 5 x 5 cm) või mõni vana puuklots, mida saab kasutada tampoonina. Raud	• Kaunista kangas templitega ja tekstiilivärvidega . • STAMPID: Tembeldamiseks võite kasutada vanade vildist markerite korki, • või võid teha templi, kasutades pehmet vahtkummi (Moosgummi), lõigata välja soovitud kuju ja liimida see puidust või plastmassist ehitusklotsile.

			Drawing patterns (older children) Add the details	• Textile colours • Brushes • Textile felt-tip pens • Peals • Buttons • Hot glue gun	 • Tekstiilile saab joonistada viltpliiatsite või tekstiilivärvidega. • Kaunista kangas pärlite, nööpide ja muude aksessuaaridega , mida kleebid kuuma püstoliga.
DAY 4	7.		Õmblemine Nuku kokkupanek	Nõel Niit Kuumliimipüstol Paberilõikur Vill	• Õmble kangas lihtsa õmblusega piki servi. (vanemad lapsed) • Tehke servadesse paberist augud. Kangas õmmeldakse aukude vahele villaga. (5-aastased) • Liimige

					kangas kuuma püstoliga mööda servi. (3-4aastased) ● Tee sisselõige pea alumisse otsa nimetissõrme jaoks. ● Kinnita kleit pea külge (liimi või õmble). ● Asetage käsi kleidi sisse ja kasutage oma nimetissõrme pea juhtimiseks. ● Pange pöidla ja keskmine sõrm läbi aukude kohta
DAY 5	8.		Käsinuku animeerimine	● Käsinukk(id) ● Muud vajalikud rekvisiidid	Ettepanekud: Nukk võib õpetada lastele uut laulu (kohalikust pärimusest). Lapsed võivad nukuga suhelda erinevalt, nt põhiline suhtlemine, erinevate teemade arutamine, saladuste jagamine.

					Kui tehakse mitu käenukke, saavad lapsed lavastada ja ette kanda lugu.

3.4.4. Tootmiseks vajalikud tooted ja materjalid

- vana vahtplast, umbes 2 cm paksune (nt: lasteaia vooditest) - 2x

- Pehme vahtkummi ("Moosgummi") - 2 pakki

- Kartongijäätmed - 5 A4-lehte vms.

- Viltpliiatsid - 2 komplekti

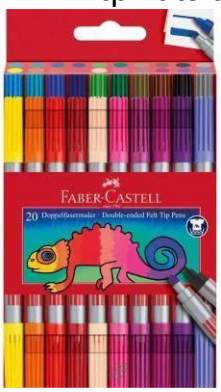

- Pliiatsid - 5X
- Laste käärid - 5x
- Väikesed küüne lõikamise käärid täpseks lõikamiseks - 2X

- Vill - 5 kangast, eri värvi

- Kuumliimipüstol - 2 tk
- Liimipulgad

- Vanad nööbid - nii palju kui võimalik leida ... vähemalt 20 tk.
- Õmblusniit (soovitavalt valge, võib olla ka must või mõni muu värv)

- Õmblusnõelad - 5x

- Kangajäätmed (nt vanad t-särgid, nahk, paelad, riie...)
- Tekstiilivärv (erinevad värvid)

- Mänguklotsid (puidust või plastikust, suurusega umbes 5 x 5 cm) või mõni vana puuklots, mida saab kasutada templiks.

- Raud

3.5. Mitmepõlviline tegevus WC-paberirulli tegelased

3.5.1. Mitmepõlvilise tegevuse eesmärk ja otstarve

Mitmepõlveprogrammi eesmärk on arendada lapse käelisi ja vaimseid oskusi.

Rullkäsitööde valmistamine toimub erinevatest jäätmematerjalidest. Lapsed valmistavad käsitööd vanemate juhendajate abiga. Nad parandavad oma meeskonnatöö oskusi ja õpivad tundma erinevaid jäätmematerjale, millest saab valmistada erinevaid kasulikke asju. See annab laste loovust ja kriitilist mõtlemist.

Mängides WC-paberirulli tegelastega, loovad lapsed erinevaid tegelasi/loomi erinevatest muinasjuttudest. Kui lapsed loovad loomi pärast nende helide näitamist, kuna loomade helid on

erinevates kultuurides erinevad, on seda mängu väga huvitav mängida ka mitmekultuurilises rühmas. Peale selle teevad lapsed oma rahvusloomi ja tuletavad meelde lugusid nende kohta. (Näiteks Eesti rahvusloom on hunt). Lisaks loomadele võivad lapsed luua kõik muinasjutu tegelased ja siis teha teatrit, jutustada seda muinasjuttu, teha stop motion'i jne.

Peale selle saab rahvuspühade ajal seda strateegiat kasutades teha ka teiste mänguasjadega, näiteks uusaasta, jõulud jne... Lisaks loomadele lapsed.

3.5.2. Valmistamise kirjeldus

PÄEV		**VALMISTAMINE KIRJELDUS**	**MATERJALID JA TÖÖRIISTAD**	**JUHENDID**
1.		Esiteks on vaja tualettpaberirulle. Seda on võimalik teha vanast tugevast paberist.		Meil on vaja võtta tualettpaberirull, 5-6, nii palju loomi/ mänguasju kui tahame teha. Kui meil ei ole tualettpaberirulli, siis kasutame tugevat paberit, et teha sama kuju. NB: tungivalt soovitatav on koguda tualettpaberirulle.
2.		Värvilised paberid ja markerid	 	Sõltuvalt sellest, millist looma me tahame luua, vajame erinevaid värvilisi pabereid.

3.		Silmad	• Vana nuoud • Liim • Niit ja nõel	Liimi või õmble nööbid nuku näole silmadeks Võimalik on ka silmad valgele paberile joonistada ja liimida...
4.		Nose, mouth …		Joonista nina ja suu otse paberile. Käed, saba, jalad, kõht jne uputame paberile lõigates ja liimides rullile. Kuidas see täpselt tehakse, sõltub paberist ja laste fantaasiast.
5.		Juuste/ habeme jaoks kasutame vatti Vanade kangaste, nagu teksad jne, kaunistamiseks.		Liimi vatt.

3.5.3. Tootmiseks vajalikud tooted ja materjalid

· Värvilised paberid, markerid, tualettpaberirull või tugev paber.
· WC-paberirullid või tugev paber. 20 tk.

· Vanad värvilised nööbid. 30-50 tk Väikesed silmad.
·Käärid
·Valge puuvillavill 2pakki
·Liim
·Kangajäätmed (nt vanad t-särgid, nahk, paelad, riie...)